

Odpusty w Kościele Katolickim

Skarb, który trzeba ponownie odkryć

Odpust - Historia: „W pierwszych wiekach Kościoła grzesznicy za ciężkie winy musieli odbywać długie publiczne pokuty, zanim otrzymali rozgrzeszenie i przyjęci zostali z powrotem do społeczności Kościoła. Gdy prześladowany za wiarę chrześcijanin wstawił się za grzesznikiem, wówczas mogła być tamtemu darowana pokuta za popełnione grzechy. To łagodzenie, a nawet darowanie publicznych aktów pokuty (a więc nie odpuszczenie grzechów) nazwano później odpustem. Jeszcze później rozpowszechniono tę praktykę, powołując się na zasługi Jezusa Chrystusa i świętych. W końcu doszło do zwyczaju uzyskiwania „odpustów” dla „dusz w czyśćcu cierpiących”, by skrócić czas ich oczyszczenia. W średniowieczu doszło do wypaczenia odpustów. (Trzeba tu wspomnieć przede wszystkim o pieniężnych zapłatach, którymi można było zastępować uczynki pokutne). Stało się to jednym z zarzutów wysuwanych w czasach reformacji. Nauka Kościoła mówi, że przez odpust Bóg odpuszcza kary doczesne za grzechy już odpuszczone. Aby uzyskać odpust, należy być „w stanie łaski”, to znaczy – być bez grzechów ciężkich i spełniać przepisane dobre uczynki lub modlitwy.

- I. Jest to darowanie człowiekowi wobec Boga wszystkich kar doczesnych, należnych za grzechy odpuszczone już co do winy w Sakramencie Pokuty.

Kto uzyska odpust zupełny dla siebie - uniknie kar czyśćcowych.

Kto ofiaruje odpust zupełny za zmarłych - ratuje dusze z czyśćca.

- II. Odpust jest częściowy albo zupełny.

III. Nikt nie może przekazywać innym osobom żyjącym odpustów, jakie sam zyskuje. Odpusty zarówno częściowe jak i zupełne mogą być zawsze ofiarowane za zmarłych na sposób wstawiennictwa.

IV. Odpust zupełny można uzyskać tylko jeden w ciągu dnia. Jednakże w momencie śmierci wierny może uzyskać odpust zupełny, chociażby tego dnia zyskał już inny odpust zupełny. Odpust częściowy można uzyskać kilka razy dziennie, chyba że co innego jest wyraźnie zaznaczone.

V. Do uzyskania odpustu zupełnego wymaga się wykonania dzieła obdarzonego odpustem, oraz wypełnienia trzech następujących warunków:

- a) spowiedź sakramentalna,
- b) Komunia eucharystyczna,

c) modlitwa w intencjach Ojca Świętego (Chodzi tu o intencję, jaką Ojciec Św. wyznacza na każdy miesiąc, a nie w intencji osoby Papieża. Wystarczy odmówić „Ojcze nasz” i „Zdrowaś Maryjo”).

VI. Ponadto wymaga się wykluczenia wszelkiego przywiązania do grzechu nawet powszedniego. Jeśli brakuje pełnej tego rodzaju dyspozycji, albo nie zostaną spełnione wyliczone warunki, wtedy odpust będzie tylko częściowy.

VII. Wypada, by Komunia święta i modlitwa w intencjach Ojca Świętego miały miejsce w tym dniu, w którym wykonuje się dzieło obdarzone odpustem.

VIII. Po jednej spowiedzi sakramentalnej można uzyskać kilka odpustów zupełnych. Natomiast po jednej Komunii eucharystycznej i po jednej modlitwie w intencjach Ojca Świętego zyskuje się tylko jeden odpust zupełny.

IX. Warunek dotyczący modlitwy w intencjach Ojca Świętego wypełnia się całkowicie przez odmówienie jeden raz "Ojcze nasz" i "Zdrowaś". Pozostawia się wiernym swobodę wyboru jakiegokolwiek modlitwy zgodnie z ich pobożnością.

X. Jeżeli do uzyskania odpustu związanego z jakimś dniem wymagane jest nawiedzenie kościoła lub kaplicy, to można go dokonać od południa dnia poprzedzającego, aż do północy kończącej dzień oznaczony.

XI. Wierni mogą uzyskać odpust zupełny wypełniając warunki określone w punkcie 5 i następujące dzieła obdarzone odpustem:

1. adoracja Najświętszego sakramentu trwająca przynajmniej pół godziny,
2. pobożne przyjęcie – choćby tylko przez radio – Błogosławieństwa Papieskiego udzielanego Miastu i Światu,
3. nawiedzenie cmentarza w dniach od 1 do 8 listopada połączone z modlitwą za zmarłych – choćby tylko w myśli za zmarłych (odpust ten może być ofiarowany tylko za dusze w czyśćcu cierpiące); w pozostałe dni roku – odpust cząstkowy,
4. pobożny udział w obrzędzie liturgicznym w Wielki Piątek i ucałowanie krzyża,
5. udział w ćwiczeniach duchowych trwających przynajmniej przez trzy dni,
6. publiczne odmówienie Aktu Wynagrodzenia w uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego,
7. publiczne odmówienie Aktu poświęcenia rodzaju ludzkiego Chrystusowi Królowi w uroczystość Chrystusa Króla,
8. w uroczystość św. Apostołów Piotra i Pawła, każdy kto pobożnie używa przedmiotu religijnego (krzyża, różańca, szkaplerzna, medalika) poświęconego przez Papieża lub Biskupa i w tym dniu odmówi Wyznanie Wiary,
9. wysłuchanie w czasie misji kilku kazań i udział w uroczystym ich zakończeniu,
10. przystąpienie po raz pierwszy do Komunii św. lub udział w takiej pobożnej ceremonii,
11. odprawienie pierwszej Mszy św. lub pobożne uczestnictwo w niej,
12. odmówienie różańca w kościele, w rodzinie, we wspólnocie zakonnej (należy odmówić przynajmniej jedną część, jednakże pięć dziesiątek w sposób ciągły, z modlitwą ustną należy połączyć pobożne rozważanie tajemnic, w publicznym odmawianiu tajemnice winne być zapowiadane zgodnie z zatwierdzoną miejscową praktyką, w odmawianiu prywatnym wystarczy, że wierny łączy z modlitwą ustną rozważanie tajemnic),
13. odnowienie przez kapłana w 25-, 50-, 60-lecie święceń kapłańskich postanowienia wiernego wypełniania obowiązków swojego powołania, uczestniczenie w Mszy św. jubileuszowej,
14. czytanie Pisma św. z szacunkiem należnym słowu Bożemu, przynajmniej przez pół godziny,
15. nawiedzenie kościoła, w którym trwa Synod diecezjalny i odmówienie tam „Ojcze nasz” i „Wierzę”,
16. odmówienie w sposób uroczysty hymnu „Przed tak wielkim Sakramentem” w Wielki Czwartek,
17. odmówienie tego samego hymnu w uroczystość Bożego Ciała,
18. publiczne odmówienie hymnu: „Ciebie Boże wielbimy” w ostatnim dniu roku,
19. publiczne odmówienie hymnu „Przybądź Duchu” w Nowy Rok i w Zesłanie Ducha Świętego,
20. pobożne odprawienie Drogi Krzyżowej (przed stacjami prawnie irygowanymi, połączone z rozważaniem Męki i Śmierci Chrystusa i przechodzeniem od stacji do stacji; w publicznym odprawianiu wystarczy przechodzenie prowadzącego),
21. pobożne nawiedzenie kościoła w święto tytułu i dnia 2 sierpnia (odpust Porcjunkuli) i odmówienie „Ojcze nasz” i „Wierzę”,
22. pobożne nawiedzenie kościoła lub ołtarza w dniu jego konsekracji i odmówienie

„Ojcze Nasz" i „Wierzę",

23. pobożne nawiedzenie kościoła w Dniu Zadusznym i odmówienie „Ojcze nasz" i „Wierzę" (odpust ten może być ofiarowany tylko za dusze w czyśćcu cierpiące),

24. pobożne nawiedzenie kościoła lub kaplicy zakonnej w święta Założyciela i odmówienie „Ojcze nasz" i „Wierzę",

25. udział w czynności świętej, której przewodniczy wizytator w czasie odbywania wizytacji pasterskiej,

26. odnowienie przyrzeczeń chrztu św. w czasie nabożeństwa Wigilii Paschalnej lub w rocznicę swego chrztu,

27. pobożne nawiedzenie jednej z czterech patriarchalnych bazylik rzymskich i odmówienie tam „Ojcze nasz" i „Wierzę" w: święto tytułu, jakiegokolwiek święto nakazane, raz w roku w innym dniu wybranym przez wiernego,

28. udział w świętych czynnościach sprawowanych w kościołach stacyjnych w Rzymie w określonych dniach roku zaznaczonych w Mszałe Rzymskim,

29. w momencie śmierci, o ile wierny miał za życia zwyczaj odmawiania jakiegokolwiek modlitw (w tym wypadku wymieniony warunek zastępuje trzy zwyczajne warunki uzyskania odpustu zupełnego), dla uzyskania tego odpustu chwalebna rzeczą jest posługiwać się krucyfiksem lub krzyżem.

30. odmówienie modlitwy: Oto ja, o dobry i najśłodszy Jezu – po komunii św. Przed obrazem Jezusa Chrystusa w każdy piątek Wielkiego Postu i w Wielki Piątek; w pozostałe dni roku – odpust cząstkowy,

31. posługiwanie się przedmiotami pobożności (krucyfiksem, krzyżem, szkaplerzem, medalikiem), jeżeli są pobłogosławione przez Papieża, ewentualnie przez biskupa, jeśli w uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła, odmówimy wyznanie wiary (jakąkolwiek formułę); natomiast posługując się tymi przedmiotami pobłogosławionymi przez kapłana lub diakona – odpust cząstkowy.

wykaz odpustów cząstkowych:

32. odmówienie modlitwy: czynności nasze... (Mszał Rzymski: kolekta z czwartku po Popielcu),

33. odmówienie aktów cnót teologicznych i żalu za grzechy,

34. odmówienie hymnu: Uwielbiam Cię nabożnie (Adoro Te, devote),

35. odmówienie przed zebraniem modlitwy: Stajemy wobec Ciebie, Panie,

36. odmówienie modlitwy: Do Ciebie, Święty Józefie,

37. odmówienie modlitwy: Dzięki Ci składamy, Wszechmogący Boże, za wszystkie dobrodziejstwa Twoje. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen,

38. odmówienie modlitwy: Aniele Boży,

39. odmówienie modlitwy: Anioł Pański, w okresie wielkanocnym Królowo nieba,

40. odmówienie hymnu Duszo Chrystusowa,

41. nawiedzenie cmentarza starochrześcijańskiego, czyli katakumb,

42. odmówienie Składu Apostolskiego (pacierzowe wyznanie wiary) lub Symbolu Nicejsko – Konstantynopolitańskiego (mszalne wyznanie wiary),

43. akt komunii duchowej, wzbudzony przy pomocy jakiegokolwiek pobożnej formuły,

44. odmówienie Jutrznia lub Nieszporów żałobnych,

45. udział w nauczaniu lub uczeniu się nauki chrześcijańskiej,

46. odmówienie Psalmu 130(729): Z głębokości,

47. odmówienie modlitwy: Panie, Boże wszechmogący... (Liturgia Godzin: poniedziałek, II tydzień, Jutrznia),

48. odmówienie modlitwy: Wysłuchaj nas, Panie Święty, Ojcze wszechmogący, wieczny Panie, i racz zesłać z nieba świętego Anioła Swego, aby strzegł, osłaniał, nawiedzał i bronił wszystkich mieszkańców tego domu. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen,
49. odmówienie litanii: do Najświętszego Imienia Jezus, do Najświętszego Serca Pana Jezusa, do Najdroższej Krwi Chrystusa Pana, Loretańska do Najświętszej Maryi Panny, do świętego Józefa, do Wszystkich Świętych,
50. odmówienie kantyku: Magnifikat,
51. odmówienie modlitwy: Maryjo, Matko łaski, Matko miłosierdzia. Broń nas od wroga i przyjmij w godzinę śmierci,
52. odmówienie modlitwy: Pomnij, o Najświętsza Panno Maryjo (modlitwa św. Bernarda),
53. odmówienie Psalmu 51 (50): Zmiłuj się...,
54. uczestnictwo w publicznie odprawianej nowennie przed Bożym Narodzeniem, Zesłaniem Ducha Świętego i Niepokalanym Poczęciem,
55. odmówienie Małych oficjów: o Męce Pańskiej, o Najświętszym Sercu pana Jezusa, o Matce Bożej, o Niepokalanym Poczęciu, o św. Józefie,
56. odmówienie zatwierdzonej przez władzę kościelną modlitwy o powołania kapłańskie i zakonne,
57. odprawienie modlitwy myślnej (rozmyślenia),
58. odmówienie modlitwy za Papieża: Wezwanie; módlmy się za Papieża naszego...Odpowiedź; Niech go Pan strzeże, zachowa przy życiu, darzy szczęściem na ziemi, i broni przed nieprzyjaciółmi,
59. odmówienie modlitwy: O święta uczto...,
60. słuchanie przepowiadanego Słowa Bożego (kazania),
61. odmówienie: Modlitwy o jedność Kościoła,
62. uczestnictwo w miesięcznym dniu skupienia,
63. odmówienie modlitwy: Wieczny odpoczynek,
64. odmówienie modlitwy: Racz, Panie nagrodzić życiem wiecznym wszystkich, którzy nam dobrze czynią dla imienia Twego,
65. odmówienie: Witaj Królowo, Matko Miłosierdzia...,
66. odmówienie: Święta Maryjo, przybądź z pomocą biednym,
67. odmówienie modlitwy: Święci Apostołowie Piotrze i Pawle,
68. pobożne przeżegnanie się i wypowiedzenie słów: W Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Amen,
69. odmówienie modlitwy: Pod twoją obronę...,
70. odmówienie modlitwy: Przyjdź Duchu Święty, napełnij serca wiernych Twoich i ogień miłości w nich zapal,
71. odmówienie modlitwy: Nawiedź ten dom (Liturgia Godzin: Komplet po Nieszporach uroczystości.

Odpust zupełny przypisany jest dla osób noszących sznur świętej Filomeny i odmawiających przypisaną do niego modlitwę:

1. w dniu, w którym sznur założono po raz pierwszy,
2. 25 maja – w rocznicę odkrycia jej świętych relikwii
3. 11 sierpnia – w główne święto świętej Filomeny
4. 15 grudnia – rocznicę zatwierdzenia sznura świętej Filomeny przez Stolicę Apostolską w 1883 r.

Odpust cząstkowy przypisany jest też Nowennie do świętej Filomeny

Niektóre akty strzeliste uczynione w mowie lub w myśli, ale od serca:

1. Niech będzie Bóg uwielbiony
  2. Bogu niech będą dzięki
  3. Bądź uwielbiona Trójco Przenajświętsza
  4. Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus
  5. Boże, bądź miłościw mnie grzesznemu
  6. Boże, wspomóż mnie... wzmocnij mnie... zbaw mnie
  7. Boże, ofiaruję Ci moją wolę, ciało i duszę moją
  8. Jezu cichy i serca pokornego uczyni serca nasze według Serca Twego
  9. Serce Jezusa, w Tobie pokładam nadzieję
  10. Najświętsze Serce Jezusa, zmiłuj się nad nami
  11. Pan mój i Bóg mój... Bóg mój i wszystko moje
  12. Panie, pomnóż naszą wiarę, nadzieję i miłość
  13. Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu
  14. Jezu, Maryjo, Józefie św. bądźcie przy mnie w godzinie śmierci (przy konaniu)
  15. Jezu, ufam Tobie
  16. Boże, w ręce Twoje oddaję ducha mego
  17. Dobry Jezu a nasz Panie, daj im wieczne spoczywanie
  18. Matko najświętsza. Tyś moją nadzieją
19. Królowo bez zmazy pierworodnej poczęta, módl się za nami, którzy się do Ciebie uciekamy
20. O Jezu, z miłości ku Tobie żałuję za wszystkie moje grzechy całego życia (akt żalu doskonałego)
- Każde pobożne westchnienie, pochodzące od serca, jest aktem strzelistym, za który można uzyskać odpust cząstkowy.

Wielu katolików chciałoby mieć jakąś moralną pewność, że ich wysiłki do uzyskania odpustu zupełnego są skuteczne, i że ten odpust zupełny rzeczywiście uzyskają. Pan Jezus poucza nas, abyśmy wypełniali naukę Bożą, ponieważ tylko w ten sposób naprawdę miłujemy Boga. Kto zaś miłuje Boga, ten na pewno otrzyma wszystkie dary Boże, o które prosi, także i odpust zupełny. Ale, żeby naukę Bożą wypełnić - trzeba ją najpierw poznać. Dla sprawdzenia siebie, na ile znam naukę Bożą, może posłużyć mały katechizm katolicki. Jest on opracowany do pamięciowego opanowania. Dla łatwiejszego nauczania się i zapamiętania jest podzielony na pięć grup, częściowo według hierarchii ważności, a częściowo metodycznie. Dokładne poznanie katechizmu, codzienne zgłębianie jego treści i nieustanne wysiłki wprowadzania jego treści w życie - mogą być tą moralną gwarancją, że w swoim życiu wypełniam naukę Bożą. To właśnie jest droga, na której człowiek się uświęca, a odpust zupełny może uzyskać tylko ten, kto usilnie stara się o własne uświęcenie